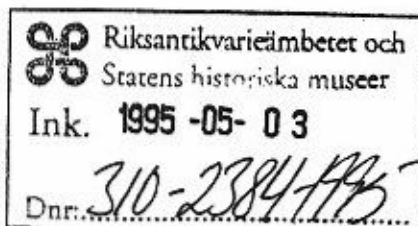

LÄNSSTYRELSEN
DALARNA
Kulturmiljöenheten
Antikvarie
Olle Lind

BESLUT
1995-04-24
Rek + mb

1 (3)
221-7295-93

L 1348

Byggnadsminnesförklaring av Sunnansjö herrgård, Sunnansjö 55:2, Grangärde socken, Ludvika kommun

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

(3 bilagor)

Länsstyrelsen i Kopparbergs län beslutar med stöd av 3 kap 1 § (1988: 950) lagen om kulturminnen att förklara Sunnansjö herrgård för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt samma lag och kapitel 2 § följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaderna markerade nr 1 - 5, södra delen av nr 6 (magasinet), nr 7 - 9 samt nr 14 får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör. I byggnadernas inre får inte ingrepp göras i stomme eller befintlig rumsindelning.
2. I byggnaderna nr 1 - 3, nr 7 och nr 8 får inte göras ingrepp i eller ändring av äldre fast inredning såsom dörrar, fönster, lister, paneler och kakelugnar.
3. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Det område kring byggnaderna som på situationsplanen avgränsas med röd linje ingår i herrgårdsmiljön och skall hållas i traditionellt skick. Nybyggnader får inte ske inom detta område.
5. För exteriöra förändringar av byggnaderna nr 10 - 13 krävs länsstyrelsens tillstånd.

Samråd skall ske med länsstyrelsen i frågor som rör underhåll och vård av byggnader och område.

Om särskilda skäl föreligger för att ändra byggnadsminnet i strid mot skyddsföreskrifterna får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till sådana förändringar.

1995-05-24. Beslut. Bgr...
Lagakraftbevis.

Postadress	Gatuadress	Telefon vx	Direktnr	Telefax
791 84 Falun	Åsgatan 38	023-81 000	023-81 421	023-81 118

A. a. / 79.
K

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes 1993-07-19 av Föreningen Sunnansjö Herrgårds Vänner. Ägaren har genom fullmakt tillstyrkt föreningens ansökan om byggnadsminnesförklaring.

Länsstyrelsen har i ärendet samrått med Riksantikvarieämbetet och byggnadsnämnden i Ludvika kommun. Föreningen Sunnansjö Herrgårds Vänner har såsom ombud för ägaren godkänt förslaget till skyddsföreskrifter.

Sunnansjö herrgård är en liten bruksherrgård från 1700-talet, belägen vid en vik av sjön Väsman. Upphovet till herrgården är vattenfallet mellan sjöarna Väsman och Nedre Boten. Under 1500-talet anlades här en hytta, som under 1600-talet kompletterades med stångjärnssmedja och snart även såg och kvarn. Det område där herrgården nu ligger kallades tidigare Hyttbacken. Här fanns en gård som beboddes av bergsmän fram till 1750-talet, då kronobefallningsmannen Poms köpte den tillsammans med andelar i hyttan och smedjan. År 1763 övertogs Poms egendomar av brukspatron Cedercreutz på Ludvika bruk. Sunnansjö kom därefter att ingå i Ludvika bruk fram till 1864, då egendomen avsåndrades som en egen enhet. Hyttan var i drift till 1882 och smedjan till 1884. Jord- och skogsbruk blev sedan den huvudsakliga verksamheten på gården.

Herrgårdens byggnader består av ett corps-de-logi flankerat av två flyglar kring en mot norr trädkantad gårdsplan. Norr därom ligger ekonomibyggnader och arrendatorbostad. På mangårdsbyggnadens södra sida ligger kusk- och dagkarlsbostäder. Vid sjön finns ett litet badhus.

När corps-de-logiet byggdes är oklart, troligen mellan ca 1760 och 1780. Byggnaden är uppförd i 1 ½ våning av timmer. Den är idag klädd med vitmålad, slät panel med bruna foder kring fönstren. Byggnaden är av karolinsk typ med säteritak och sexdelad plan. På 1800-talet tillbyggdes mangårdsbyggnaden i ett par omgångar mot öster med en köksflygel i en våning. En veranda med snickarglädje tillkom också på gårdsfasaden mot norr. I det inre är den ursprungliga sexdelade planen intakt. Den mycket välbevarade fasta inredningen bär präg av såväl 1700-talet som det sena 1800-talet. Flera dörrar samt foder och lister är av 1700-talstyp.

De två gulputsade flyglarna vid gårdsplanen är murade av slaggflis enligt Geislers metod. De är sannolikt uppförda ca 1785. Den östra flygeln inrymde brygg- och bagarstugor och den västra brukskontor. Byggnadernas ursprungliga planlösning och en stor del av den fasta inredningen är bevarade.

Till herrgården hör en rad ekonomibyggnader såsom stall, magasin, materialbod och ladugård. Byggnaderna är av varierande ålder från slutet av 1700-talet till

1900-talets början. I herrgårdens byggnadsbestånd ingår även kusk- och dagkarlsbostäder från 1800-talets mitt samt en yngre arrendatorbostad.

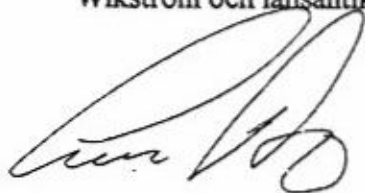
MOTIVERING TILL LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Sunnansjö herrgård är ett mycket välbevarat exempel på en mindre bruksherrgård, framvuxen kring 17- och 1800-talens järnbruksdrift. I mangårdsbyggnaden och flyglarna är de ursprungliga planlösningarna liksom en stor del av den fasta inredningen bevarad. Till anläggningens höga kulturhistoriska värde bidrar att herrgårdsmiljön som helhet, med ekonomibyggnader och bostäder för gårdens anställda, till stora delar är intakt.

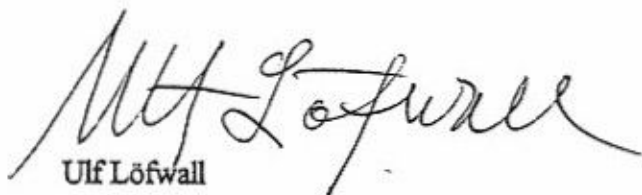
HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten enligt bilaga 1.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit landshövding Gunnar Björk, beslutande, Rättsenhetschef Inger Eriksson, bitr länsarkitekt Leif Wikström och länsantikvarie Ulf Löfwall föredragande.

Gunnar Björk

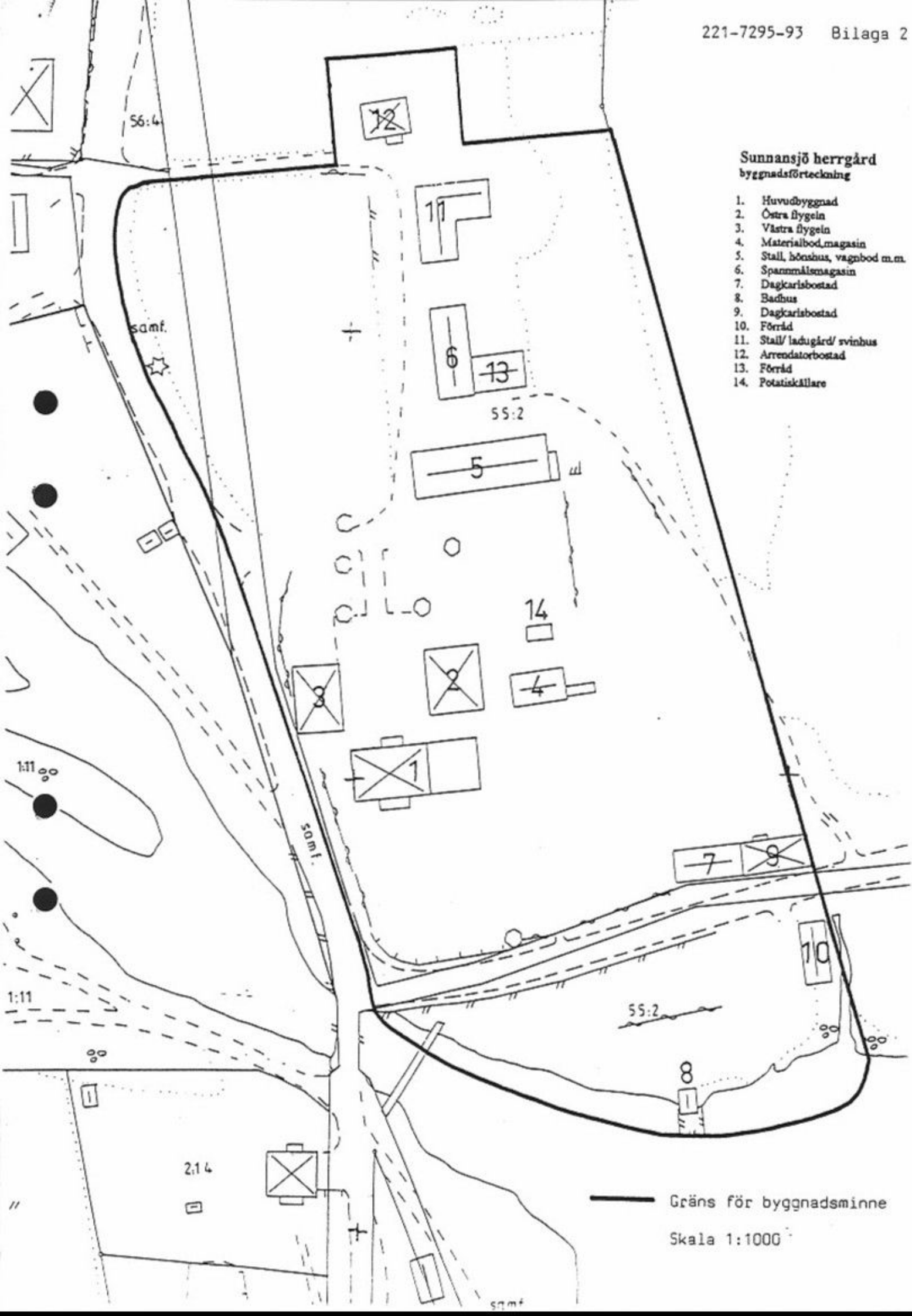
Ulf Löfwall

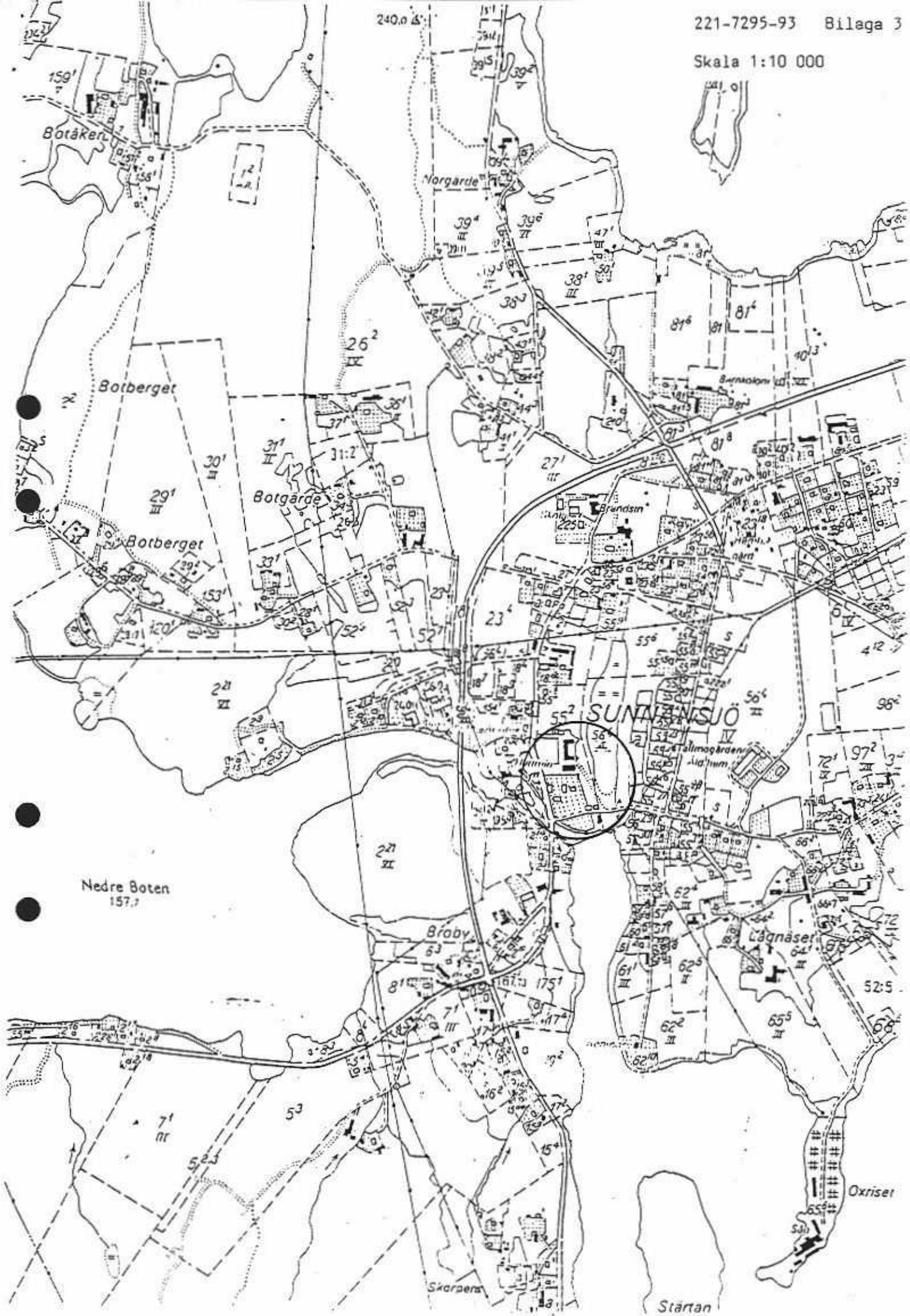
Bilagor:

Hur man överklagar
Situationsplan
Orienteringskarta

Kopia till:

Riksantikvarieämbetet med situationsplan
Dalarnas museum
Byggnadsnämnden i Ludvika kommun
Kulturnämnden i Ludvika kommun
Planenheten

Nedre Boten
157.7

Stårten

Oxner

Skarpers

Lånåser

Bröby

SUNNEFORSJÖ

Brandsm

Norgarde

Botåker

Botberget

Botgarde